Tatjana Gromača (1971)

Tetovaža

Stol do moga
ta žena. Velike nemirne oči.
Grudi kao i da nema.
Jebeš gradove, kaže
svi se prave pristojni a ne znaju reć ni dobar dan.
Bus čeka do ujutro.
S trinaest preplivala Dunav do Iloka, stopirala do
Šida.
U Šidu sjela na vlak do Popovače, pješačila do
Gornje Jelenske.
Išla kod čovjeka svog života.
Dvadeset dvije godine braka.
Još je luda za njim.
Rodila petero djece.
Njihova musava lica, klempave uši.
Jedan u heawy metal majici.
Svi poslagani na drveni krevet.
Njeno lice na fotografiji tu je predamnom.
Nije se promijenila.
Iako nezgrapno odjevena, krutih muških pokreta
mislim da je lijepa.
Nadlanica istetovirana.
Njeno ime i ime njene sestre.
Joke i Živs.
Da se nikad ne razdvajaju.

Marika Ljulj

Znam Mariku.
Živi sama s guskama na poljoprivrednom dobru.
Dok im baca kukuruz iz svoje crvene pregače
pjeva nešto na mađarskom
i udara gumenim čizmicama po blatu.

Ono se raštrka pa zamaže i guske i Mariku
po čitavom licu.

To nju nekad nasmije pa počne još glasnije pjevati
a nekad ju rastuži pa ode dolje u šljivar, udara
glavom u neku
od šljiva
i rida tako glasno ko da joj je netko sve guske
poklao.

Moj otac počinje sličiti na crnca s polja pamuka

Zaključila sam to dok smo pili kavu i pušili cigare.
On sjedi na panju, ja na drvenoj klupici.
Gledam svog oca, ima plave radničke hlače na
tregere
i kariranu košulju zasukanih rukava.
Na nogama ima radničke cipele koje svi zovemo
bakandže,
mada uopće ne izgledaju tako opasno.
Više sliče na cipele Charliea Chaplina
onako nezgrapne i smiješne.
On je skroz crn, moj otac.
Toliko je crn da je izgubio svaku nit povezanosti s
nama,
bijelom rasom.
Jedino ga plave oči odaju da nije crnac.
Ali, to se ne kuži od prve, pa ako netko i skuži,
mislit će da je
on
neka nova egzotična vrsta crnca.
Sviđa mi se to u vezi mog oca.
Nisam rasist i nemam ništa protiv da mi se otac
pred starost
pretvori u crnca.
Tek kad obuče novo odijelo kupljeno u Varteksu po
tvorničkoj cijeni,
joj sreće, bit će pljunuti Louis Armstrong!

Tigrovi

Primjećuješ li da sličimo na dva tigra u jednom
kavezu
koji se unezvjereno vrte oko svoje osi.
Jedan tigar krene lijevo hvatajući nešto
a onda shvati da samo hoda uokrug želeći zubima
prihvatiti vlastiti rep
ili rep drugog tigra
koji je isto nekud krenuo.

Kuda idu željezničari

Ovakvo što moguće je vidjeti uvijek u isto vrijeme,
u istom vlaku:
nedjeljom uvečer, na relaciji Sisak – Zagreb
željeznički radnici vraćaju se sa slobodnog vikenda
na posao i kartaju belu.
Po njihovoj vanjštini, moglo bi se reći da vrlo
nalikuju
jedan drugome
lica podbuhla, tamno crvena do ultra ljubičasta
uzvikuju
Bundeva!
Žir!

Ali ono o čemu sam zapravo htjela govoriti
je njihovo salo
užasno, tusto, nepokretno, masno salo.
Opkoljeni njime, izgubiše već dobar dio ljudske
fizionomije
kojom pristigoše na svijet,
i polako, ali sasvim sigurno
počeše nalikovati onima kojima su napunili želuce
a koji su, sasvim slučajno,
također ljubitelji bundeva i žira.

Kako postati lopov

Ući u dućan.
Koračati sigurno, ali opušteno.
Izraz lica treba govoriti da su
vaši džepovi puni novaca.
Zainteresirano promatrati izložene predmete.
(za to vrijeme u stvari snimiti situaciju:
postoje li kamere, čipovi, koliko ima prodavača?)
Uživati. Kupovina je zadovoljstvo.
Krađa još veće.

Treba unaprijed znati što želite ukrasti.
Ne poželjeti još nešto.

Navodim slučaj jedne službenice srednjih godina:
Ušla je u dućan pun slamnatih predmeta.
Ona je željela slamnati šeširić.
Uzela ga je i sigurnim kretnjama filmske dive
u godinama
namjestila na glavi.
Zadovoljna, nasmiješila se svom odrazu u ogledalu
i izašla van.
Nije se okretala.

Sparina

Iz nekog od raskriljenih stanova pohlepno si njušila
miris vrućeg, kao puding gustog graha.

Tete iz dječjeg vrtića izvele su djecu u park.
Na zidu je pisalo *Tomica i Ivona*.

Širom otvoreni balkoni iznad puštali su zvukove
dnevne rutine:
zveckanja posuđa i povlačenja vode u WC-u.

Ovo je vrijeme otežalog disanja
kada srčani bolesnici umiru nečujnom, otmjenom
smrću,
a novi stanari živahno unose kartonske kutije
prije no što su iz njihovih stanova
stigli provjetriti smrt.

Traumatologija, Budimpešta

Ono što ćeš upamtiti je medicinski brat
(ima li ova riječ smisla?)
u bijelim širokim platnenim gaćama "na gumu"
koja je navučena preko njegove debele trbušine u
bijeloj majici
dobrano poprskanoj krvlju.
Imao je i bijele čarape i japanke na nogama
taj mađarski mesar i sumo borac,
velike masne dobrodušne glave oblivene rupama
od nekadašnjih akni
ili vodenih kozica
i nepodrezane, prljave nokte na rukama.

Smrdilo mu je iz usta dok ti je govorio nešto što nisi
razumio.
Valjda si, omamljen tim mirisom
odmah zaspao
skvrčen na krvavoj bolničkoj posteljini.
Sanjao si samo borce na strunjačama.

Pojedoh dvije banane i osjetih se zadovoljnom

Jednu onako, s nogu, u par zalogaja.
Drugu zgnječih u zdjelici,
pomješah s mlijekom
i žličicom meda.

Izvana zvuk tramvaja, automobila,
to okrutno utrkivalište života.
Ništa me od tog ne privlači.

Bez posla sam. Uplašena.
Stara dvadeset i osam godina.
Novaca imam još malo.

Upravo se vratila s tržnice.
Ono što sad mogu je:
skuhati ručak.

Ili još bolje:
ne raditi ništa.
Od mene se ništa ne očekuje.

Koliko vremena na pretek!
Koliko divnog prostora da se ne misli ninašto!
Jedino što želim jest da ovo potraje.

Ne zovem nikog telefonom.
Niti mene nitko ne treba.
Susjedi u liftu hitro odgovorih na pitanje.
Toliko od razgovora za danas.

Ne želim na ulicu.
Ne među ljude!
Kako je malo potrebno da izađete iz života.
Kako je malo potrebno da sasvim izgubite taj osjećaj.

Moje prijateljice

Djetinjstvo provedoh kod djeda i bake
u neboderu sa 16 katova
igrajući se u dvorištu s cigančicama
koje su stanovale u maloj zgužvanoj kućici pored.
Razije, Zurifeta, Nurke,
to su bila njihova imena.
Svakog dana trpasmo na ruke i vratove
brdo plastičnih perli
i trljasmo na naše slabašne kapke
sve one raznobojne svjetlucave namaze.
One su imale tih zgodnih stvari
i općenito, znale su što vole suvremene žene.

Kod njih se fino živjelo:
izjutra bi iznijeli veliku deku na dvorište,
posjedali na nju, jeli lubenicu i vikali nešto na svom
jeziku.
Onda muzika, harmonika,
pjesma i ples
do duboko u noć.
Mi djeca
trčali bismo uokrug i vrištali
skorenih zelenih šmrklji pod nosom
sve dok, nešto prije ponoći
ne bi počela pucnjava
s prvog balkona iz susjedstva.
To je pucao moj djed,
u čarapama i pidžami,
iz svoje fino izglancane
sačmarice
jer on nije podnosio nered
niti u jednom od životnih segmenata.

Ubrzo nakon što krenuh u školu
dotrčah jednog ljetnog ferija
ravno u naše dvorište
i tamo još uvijek stajahu
Razije, Zurifeta, Nurke
ali sada s malim zamotuljcima u ruci.
Slina im je još uvijek visila iz nosa
i još uvijek su lijevu cipelu
obuvale na desnu nogu
ali to se više nije računalo
i mi više nismo mogle biti prijateljice
jer one su postale majke.